

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ТРАНСПОРТУ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ МЕТОДИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВИКЛАДАЧІВ
ОРГАНІЗАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ
ТА БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

м. Чернігів, 12 листопада 2025 р.

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ТРАНСПОРТУ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ МЕТОДИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВИКЛАДАЧІВ
ОРГАНІЗАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ
ТА БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

**РОЗВИТОК
УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ
ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ
УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

м. Чернігів, 12 листопада 2025 р.

*Чернігів
2025*

**Всеукраїнська
науково-практична конференція**

**РОЗВИТОК
УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ
ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Тамара ЯНЧЕНКО – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Віктор РАДЧЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент, викладач-методист, директор ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка»

Максим ДУБИНА – завідувач кафедрою фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор Національного університету «Чернігівська політехніка»

Ольга КАЛЬЧЕНКО – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка»

Лариса РЕВКО – заступник директора з навчальної роботи ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка»

Ірина ПОЦЕЛУЙКО – голова циклової комісії філології, менеджменту, логістики, викладач вищої категорії, методист ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка»

Марина ЛІСОВА – викладач вищої категорії, методист циклової комісії філології, менеджменту, логістики ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка»

Ірина ПІЩОЛКА – викладач вищої категорії циклової комісії філології, менеджменту, логістики ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка»

Рекомендовано до друку цикловою комісією
філології, менеджменту, логістики
ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій
Національного університету «Чернігівська політехніка»
(Протокол № 10 від 18 листопада 2025 р.)

ЗМІСТ

Секція 2

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

<i>Кішман Валентина Володимирівна, Ляшиченко Лариса Іванівна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ЧЕРЕЗ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ЗА ДОПОМОГОЮ СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО БІЗНЕС-КЛІМАТУ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ	10
<i>Піщолка Ірина Анатоліївна</i> ПІДПРИЄМНИЦТВО БЕЗ СТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ В УКРАЇНІ	12
<i>Приходько Марина Романівна</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА	14
<i>Савенко Марія Федорівна</i> РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ	15
<i>Соколовська Яна Валентинівна, Тимофієв Олександр Леонідович</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БІЗНЕСІ	18

Секція 4

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ

<i>Василюк Сергій Сергійович</i> ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	20
<i>Клязника Андрій Сергійович, Циганок Олег Миколайович</i> ГЛИБОКА ІНТЕГРАЦІЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЯК КЛЮЧ ДО МАКСИМАЛЬНОЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ МОДУЛЬНИХ ПІДСТАНЦІЙ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	22
<i>Мазурова Наталія Олександрівна</i> ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	24

Секція 5

ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ

<i>Моругий Олександр Миколайович</i> СУЧАСНА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ	26
<i>Оситок Софія Сергіївна</i> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ	29

Секція 6 ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Капелька Роман Сергійович

КРИПТОАКТИВИ ЯК НОВИЙ КЛАС ІНВЕСТИЦІЙ:
РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ 31

Мелащенко Дарина Максимівна

ІННОВАЦІЙНІ СТАРТАПИ
ЯК РУШІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ 33

*Пальоха Ольга Вадимівна, Хотінь Катерина Валентинівна,
Хмеловська Аня Сергіївна*

РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ
ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ 35

Секція 8

ТУРИЗМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Алексеев Наталія Володимирівна

ЗЕЛЕНИЙ ГОТЕЛЬ – ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА 37

Olena Zuikova, Natalia Aleckseenko

SMART TOURISM 39

Степаненко Іван Дмитрович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЧЕРНІГІВЩИНИ:
РОЗРОБКА AR/VR-ТУРІВ ДЛЯ ГЕТЬМАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ
ТА ЧЕРНІГІВСЬКОГО ДИТИНЦЯ» 40

Секція 9

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Бешун Лідія Володимирівна

ЕЛЕКТРОННІ ПЕРВИННІ ДОКУМЕНТИ:
ВІД ПАПЕРОВИХ АРХІВІВ ДО ЖИВИХ ЦИФРОВИХ ПОТОКІВ 43

Жир Софія

АУТСОРСИНГ БУХГАЛТЕРІЇ:
ЕКОНОМІЯ ЧИ РИЗИК ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА 45

Каплій Наталія Петрівна

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ПОМІЧНИК ЧИ КОНКУРЕНТ
ДЛЯ БУХГАЛТЕРА? 47

Карабан Дмитро Юрійович

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК
ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ 50

Кліменчук Наталія Іванівна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	51
Кобець Анна, Петровська Вікторія СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	53
Мелашенко Дарина Максимівна АУДИТ ПРОТИ ШАХРАЙСТВА: ЯК ПЕРЕВІРКА РЯТУЄ БІЗНЕС	55
Ренська Ірина ПОДАТКОВІ ВИКЛИКИ 2025	56
Ткачук Вікторія Василівна РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	58
Федоренко Людмила Володимирівна УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	59

Секція 10

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ

Гендега Анна Віталіївна РОЗВИТОК СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	61
Мелаш Вікторія Вадимівна БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ	63
Пальоха Ольга Вадимівна, Заєць Лариса Борисівна, Лавріненко Дарина Тарасівна ЦИФРОВІ ГРОШІ: НОВА ЕРА У СВІТІ ФІНАНСІВ	65
Попова Галина ІННОВАЦІЇ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	67
Романенко Тетяна Василівна РОЛЬ ФІНАНСІВ У ФОРМУВАННІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ І 8 АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ	70
Чеушев Гліб, Попова Галина ВПЛИВ ЦИФРОВИХ БАНКІВ НА ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ	72

Секція 11

ЛОГІСТИКА ТА ТРАНСПОРТ

<i>Авраменко Владислава</i> ПРОБЛЕМИ МАРШРУТНОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ В УМОВАХ БЛЕКАУТУ.....	74
<i>Богдан Анатолій Петрович</i> ВПЛИВ ВІЙНИ НА МІЖНАРОДНІ АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ	76
<i>Бойко Софія Олександрівна</i> ТЕХНОЛОГІЇ КРІПЛЕННЯ ВАНТАЖУ В КУЗОВІ АВТОМОБІЛЯ ПРИ ТРАНСПОРТУВАННІ	79
<i>Віткова Олександра Сергіївна</i> ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТРАНСПОРТНІ СИСТЕМИ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	81
<i>Войчук Анастасія Сергіївна</i> ЕЛЕКТРОННІ ДОЗВОЛИ ТА ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ ВАНТАЖІВ З УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	83
<i>Гадуа Анастасія Валеріївна</i> ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТ МІСТА ЧЕРНІГОВА: ШЛЯХ ВІД ВІДНОВЛЕННЯ ДО РОЗВИТКУ	85
<i>Гендега Анна Віталіївна</i> РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЛОГІСТИКИ В МІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ	87
<i>Гринчук Олена Дмитрівна</i> ЛОГІСТИКА АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ: КЛЮЧ ДО ЕФЕКТИВНОГО ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАНЬ	89
<i>Діброва Оксана Ігорівна</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ	91
<i>Дудко Діана Вячеславівна</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ.....	94
<i>Ковальова Тетяна Іванівна</i> ІННОВАЦІЇ В АВТОМАТИЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ	95
<i>Котвицький Павло Ігорович</i> ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ЕКОНОМІЇ ПАЛИВА ТА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	98
<i>Медвідь Світлана Анатоліївна</i> ВПЛИВ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ НА ЗМЕНШЕННЯ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ.....	99

Мекишун Артем РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПАЛИВА В АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ.....	101
Нестеренко Данило Максимович ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ НА СТО.....	103
Панасюк Аліса МІЖНАРОДНІ ПАСАЖИРСЬКІ АВТОПЕРЕВЕЗЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	104
Поцелуйко Ірина Володимирівна ЕФЕКТИВНА МІКРОЛОГІСТИКА	106
Ташлик Антон МИТНА СЛУЖБА В УМОВАХ: ШВИДКІСТЬ РІШЕНЬ, ГНУЧКІСТЬ ПРАВИЛ, НОВІ РЕАЛІЇ	109
Фіголь Світлана Іванівна РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	111
Фещенко Сергій Сергійович ДОСВІД ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	113

Секція 12

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Волошин Дмитро Миколайович МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ТА МІНІМІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ З ВИКОРИСТАННЯМ МАШИННОГО НАВЧАННЯ (ML)	115
Нехай Валентин Валентинович КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМИ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ	117
Поцелуйко Ігор Володимирович ПРОГНОЗУВАННЯ ПОПИТУ В РИТЕЙЛІ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ТА АНАЛІЗУ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДАНИХ.....	119

Секція 13

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Білоборода Євгенія Володимирівна

КОЗЕЛЕЦЬ – КОЛИСКА ВИДАТНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ.
ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ НЕГОВСЬКИЙ –
ОСНОВОПОЛОЖНИК І ФУНДАТОР РЕАНІМАТОЛОГІЇ..... 122

Вихор Ірина Сергіївна

100 РОКІВ СЛУЖІННЯ ВЕТЕРИНАРНІЙ ОСВІТІ..... 124

Годованюк Богдан Михайлович

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДИТИНОЗНАВСТВО»:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ..... 127

Данилов Андрій Григорович

ГЕТЬМАН ІВАН САМОЙЛОВИЧ І ЧЕРНІГІВЩИНА 129

Ілленко Юлія Миколаївна

СТАНІСЛАВ ТРИФОНОВИЧ МАЩЕНКО –
ПЕДАГОГ, ФІЛОСОФ І РЕЛІГІЄЗНАВЕЦЬ..... 131

Кухаренко Богдан Дмитрович

ПАВЛО ТИЧИНА: ВІД ПОЕТА ДО ПОЛІТИКА 134

Кухаренко Ганна Миколаївна

«ЧЕРНИГОВСКИЙ ЛИСТОК» Л. ГЛІБОВА 136

Медвідь Максим Леонідович

ДОЛЯ РОДИНИ КОМАНДУВАЧА УПА РОМАНА ШУХЕВИЧА..... 138

Моришев Ілля Юрійович

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КНЯЗЬ СВИДРИГАЙЛО 141

Омельченко Інна Віталіївна

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ РЕПАРАЦІЙНИХ ТА
РЕСТИТУЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ (НА ПРИКЛАДІ МІЖНАРОДНИХ
КОНФЛІКТІВ ХХ СТ.) ТА ЇХНІ УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ 143

Оситок Поліна Сергіївна

ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕРНІГІВСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»..... 145

Секція 14. ПРАВО

Зінчук Ірина Юріївна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ,
ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ..... 147

Науменко Олена Олександрівна, Науменко Ольга Миколаївна

АКТУАЛЬНІ ЗМІНИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА:
НОВІ ВИМОГИ ДО РОБОТОДАВЦІВ 150

Секція 15

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Бурда Олена Миколаївна

HOW I LEARNED THE TABLE OF IRREGULAR VERBS 152

Данилова Марина Володимирівна

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ:

МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ..... 156

Дуденко Юлія

ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РАМКАХ ВИКЛАДАННЯ

СПЕЦІАЛЬНИХ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 158

Пальоха Ольга Вадимівна, Жигун Вікторія Григорівна,

Клязника Тетяна Олександрівна, Колейко Вікторія Юріївна

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:

ЕТИЧНИЙ ТА ЦИФРОВИЙ ВИКЛИК ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 160

Івашенцева Євгенія

THE SILENCE BEFORE «WOW!» – THE ART OF WONDER

IN THE CLASSROOM..... 162

Лісова Марина

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ В СТРУКТУРУ

УКРАЇНСЬКИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

ПОСАДИ «ОСВІТНІЙ ТЕХНОЛОГ» 166

Легошина Олена Леонідівна, Лотиш Наталія Олегівна,

Сафронова Ірина Андріївна

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ..... 168

Опанасенко Ольга Миколаївна

СТАН ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ 170

Савчук Анжеліка Миколаївна

ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

В ІНЖЕНЕРНО-ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ

ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ..... 172

Шох Вікторія Володимирівна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ

В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ 175

Янченко Тамара Василівна

ТЕХНОЛОГІЯ МІКРОНАВЧАННЯ:

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ

В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ 177

СЕКЦІЯ 9

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.24

*Бешун Лідія Володимирівна,
викладач обліково-аналітичних дисциплін
ВСП «Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну»*

ЕЛЕКТРОННІ ПЕРВИННІ ДОКУМЕНТИ: ВІД ПАПЕРОВИХ АРХІВІВ ДО ЖИВИХ ЦИФРОВИХ ПОТОКІВ

Ключові слова: електронний документообіг, електронний підпис, переваги.

Еволюція системи обліку в Україні незворотно веде до заміни традиційного паперового документообігу на ефективніший електронний документообіг. Перехід до електронного документообігу – це один з найважливіших етапів цифрової трансформації бізнесу. В Україні цей процес забезпечений потужною законодавчою базою, що надає електронним первинним документам повну юридичну силу.

Основу цієї трансформації становлять Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який прямо дозволяє складання первинних документів як в паперовій, так і в електронній формі; Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», який визначає, що електронний документ, за умови наявності всіх обов'язкових реквізитів, не може бути заперечений виключно через його електронну форму; Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», який регулює використання кваліфікованого електронного підпису.

Саме електронний підпис є ключовим елементом, що перетворює звичайний електронний файл на юридично значущий документ. Електронний підпис гарантує ідентифікацію особи, яка підписала документ, і забезпечує цілісність даних: після його накладання документ не може бути змінений без фіксації цього факту. Без належного підпису електронний файл, навіть якщо це точна копія первинного документа, залишається лише файлом, а не оригіналом документа обліку. Згідно з останніми змінами в законодавстві, вимога щодо електронного підпису також поширюється на документи, які створюються автоматично програмним забезпеченням для ведення бухгалтерського обліку, що ще більше уніфікує та посилює вимоги до цифрових первинних документів.

Впровадження електронного документообігу приносить компаніям значні переваги, які далеко виходять за рамки простої економії паперу. Найбільша перевага – операційна ефективність, тобто миттєва передача та автоматичне інтегрування даних в бухгалтерські програми, що усуває введення інформації

вручну і мінімізує людські помилки. Це допомагає пришвидшити закриття періодів, оптимізувати робочий час. Ще значною перевагою є фінансова економія, тобто зменшення витрат на друк, поштові та логістичні послуги, а також фізичне зберігання архіву, що призводить до прямої економії операційних витрат. Критично важливою перевагою в умовах міграції та віддаленої роботи є мобільність та гнучкість, тобто можливість доступу, обробки та підписання документів з будь-якої локації в режимі 24/7. Також однією з переваг є безпека та стійкість, тобто надійне зберігання документів у хмарних сервісах або внутрішніх захищених архівах, що дає захист від втрати даних в разі форс-мажорів та фізичного пошкодження обладнання і забезпечення безперервності бізнесу [1].

Успішний перехід на електронний документообіг вимагає ретельної підготовки. Після вибору системи електронного документообігу, що має забезпечувати перевірку цілісності та резервне копіювання, компанія повинна розробити власне Положення про електронний документообіг. Цей внутрішній документ має чітко визначати перелік електронних документів, що використовується, типи електронних підписів для різних операцій, порядок виправлення помилок та роботи з додатковими реквізитами.

Юридична сила електронних документів є незаперечною, але для гарантування захисту інтересів у суді необхідно прописувати використання електронного документообігу у господарських договорах або укладати додаткові угоди. Це усуне можливість для партнера вимагати паперовий оригінал як єдино дійсний.

На сьогодні в обліку вже існують документи, які є виключно електронними, наприклад, податкові та акцизні накладні, а також електронні листки тимчасової непрацездатності. Проте, повний перехід на «цифру» поки що неможливий через законодавчі обмеження для деяких документів. А саме, касові документи (касова книга, ордери) все ще вимагають обов'язкового друку відповідно до вимог Національного банку України. Крім того, документи тривалого зберігання (понад 10 років) мають бути продубльовані паперовою копією для архівних потреб [2].

Електронні документи мають зберігатися протягом строку, аналогічного їхнім паперовим аналогам (зазвичай, не менше п'яти років). При цьому, компанія завжди повинна мати технічну можливість роздрукувати електронний документ на вимогу учасника господарської операції, податкових органів під час перевірки, правоохоронних або судових органів. Надання роздрукованої копії не скасовує статус оригіналу електронного документа, а лише виконує вимогу контролю [3].

Створення електронного архіву – це найкращий спосіб забезпечити захищене зберігання, швидкий пошук та доступність документів для вповноважених осіб та контролюючих органів. Електронні первинні документи – це не лише про зручність, це про стратегічну стійкість та ефективне управління ресурсами. Перехід до «живих цифрових потоків» забезпечує компанії необхідну гнучкість, безпеку та відповідність сучасним вимогам ведення бухгалтерського обліку в епоху цифровізації.

Список використаних джерел

1. Електронний документообіг замість паперового. URL: <https://lifebuh.com.ua/diyalnistpidpruemstva/2022/09/09/6835/> (Дата звернення: 09.11.25).
2. Електронні первинні документи в бухобліку: нюанси використання. URL: <https://avstudy.com.ua/elektronni-pervinni-dokumenty-v-buhobliku-nyuansi-vikoristannya/> (дата звернення: 10.11.25).
3. Щодо паперових копій електронних первинних документів. URL: <https://stcentr.com.ua/news/shchodo-paperyykh-kopii-elektronnykh-pervynnykh-dokumentiv> (дата звернення: 10.11.25).

УДК 657:330.131.7

Жир Софія,

студент групи ОМД-123, 224
ВСП «Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну»

АУТСОРСИНГ БУХГАЛТЕРІЇ: ЕКОНОМІЯ ЧИ РИЗИК ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: аутсорсинг, бухгалтерські послуги, ризики підприємства.

Аутсорсингові бухгалтерські послуги – це передача ведення бухгалтерського та податкового обліку сторонній, спеціалізованій компанії на основі договору. Тобто суб'єкти господарювання не утримують штатного бухгалтера, а делегують бухгалтерські функції зовнішньому виконавцю, що дозволяє зосередитись на основній діяльності, оптимізувати витрати та отримати професійне обслуговування.

Ринок аутсорсингових фірм досить розвинений в Україні, що свідчить про високий попит на такі послуги. Такий метод обліку вважається досить ефективним для багатьох суб'єктів господарювання, які хочуть оптимізувати витрати та покращити якість обліку.

Аутсорсингові бухгалтерські послуги передбачають ведення бухгалтерського обліку усіх фінансових операцій, обробку первинної документації, ведення податкового обліку та формування податкової звітності, розрахунок заробітної плати, підготовку та здачу всіх необхідних фінансових звітів. Крім того, такі спеціалізовані фірми надають консультації з бухгалтерських та податкових питань, допомагають у вирішенні складних випадків щодо обліку та оподаткування, забезпечують супровід під час податкових перевірок та представляють інтереси клієнтів.

Передача обліку на аутсорс передбачає:

- початковий аудит – аналіз поточного стану документації;
- підписання договору – з прописаною відповідальністю та конфіденційністю;
- передача документів – через CRM або хмарні сервіси;
- щомісячне обслуговування – облік, звітність, консультації;

– закриття періодів – звіти, податки, нарахування зарплат [2].

Чому аутсорсинг бухгалтерії – розумний вибір у 2025?

1. Фінансова ефективність – відсутність витрат на офіс, програмне забезпечення і штатного бухгалтера, прозоре ціноутворення.

2. Законодавча безпека – актуальні знання податкового та трудового законодавства, своєчасна та коректна подача звітності, мінімізація ризику штрафів і перевірок.

3. Гарантована стабільність – ваша бухгалтерія працює без вихідних, лікарняних чи форс-мажорів, чіткі терміни та контроль якості.

4. Захист конфіденційної інформації – хмарні рішення з шифруванням даних, суворі внутрішні політики безпеки.

5. Фокус на розвиток бізнесу – менше рутини – більше часу на масштабування, зовнішній бухгалтер працює як партнер, а не просто постачальник послуг [2].

Але окрім значних переваг, аутсорсинг бухгалтерських послуг несе певні ризики для підприємства.

Передача фінансових даних та комерційної таємниці третій стороні завжди несе потенційний ризик несанкціонованого доступу або розголошення інформації, незважаючи на переконання фірм, що надають бухгалтерські послуги про захист конфіденційної інформації. Для мінімізації цих ризиків потрібно обирати надійних провайдерів та підписання суворих угод про нерозголошення (NDA) та забезпечення адекватних заходів кібербезпеки.

Спеціалізована бухгалтерська фірма обслуговує декілька клієнтів одночасно. А це може привести до затримок у наданні термінових даних, консультацій або швидкому вирішенні непередбачених ситуацій. Тому потрібно в договорі чітко визначити рівні обслуговування та терміни виконання завдань.

Підприємство стає залежним від бухгалтерської фірми в розумінні фінансових процесів та специфіки обліку. Якщо відбудеться заміна фірми – перехід буде складним і тривалим. Тому потрібен регулярний моніторинг облікового процесу та резервне копіювання облікових даних

На ринку працюють бухгалтерські фірми з різною репутацією та різним професійним рівнем. Тому помилки аутсорсера можуть привести до фінансових втрат, штрафів та проблем з контролюючими органами.

Остаточне рішення про використання аутсорсингу бухгалтерських послуг залишається за підприємством. Воно повинно бути зваженим та індивідуальним.

Список використаних джерел

1. Аутсорсинг бухгалтерії у 2025 році: тренд, вигода чи бізнес-необхідність? URL: <https://eba.com.ua/autsorsyng-buhgalteriyi-u-2025-rotsi-trend-vygoda-chy-biznes-neobhidnist/>
2. Аутсорсинг бухгалтерії у 2025 році: тренд, вигода чи необхідність? URL: <https://www.key-people.com.ua/uk/autsorsing-buhgalteriyi-u-2025-rotsi-trend-vygoda-chi-neobhidnist/>

УДК 336.22

*Ренська Ірина,
викладач ВСП
«Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну»*

ПОДАТКОВІ ВИКЛИКИ 2025

Ключові слова: *Господарський кодекс, штатний розпис, Митний кодекс, превентивний аудит, перевірки військового обліку, боротьба з мобінгом, комплексні перевірки.*

28.08.2025 року набули чинності ключові положення Закону №4196-IX від 09.01.2025 «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», що запускає процес скасування Господарського кодексу України та змінює правила функціонування юридичних осіб.

Забороняється створення нових юридичних осіб у таких формах: державні підприємства (комерційні та некомерційні), комунальні підприємства, спільні комунальні підприємства, приватні підприємства, іноземні підприємства, підприємства громадських об'єднань, релігійних організацій, профспілок, підприємства споживчої кооперації. Скасування Господарського кодексу України – це скасування штатного розпису. Думка Мінекономіки (лист від 19.08.2025 № 4701-05/55169-09) – затвердження штатного розпису на підприємстві є обов'язковим навіть після втрати чинності ГКУ. Позиція Держпраці (лист від 07.08.2025 № 2983/2.3/2.1-25) – штатний розпис є доцільним, але не прямо обов'язковим.

Верховна Рада України 7.10.2025 прийняла у першому читанні за основу проект Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю)» від 11.09.2025 № 14030, який пропонує докорінно змінити систему державного нагляду (контролю) в Україні – від каральної до партнерської. Українському бізнесу можуть дозволити проходити аудит замість того, щоб одразу отримувати штрафи. Суб'єкт господарювання зможе сам перевірити свою діяльність із фахівцем органу контролю або незалежної компанії та попередити порушення до початку офіційної перевірки, уникнувши таким чином штрафів. Якщо під час аудиту виявляються порушення, підприємство отримає можливість їх виправити без штрафів. Важлива новинка – страхування відповідальності: якщо підприємство застрахує ризики для людей, майна чи довкілля, частота перевірок для нього зменшиться.

З 23.07.2025 до перевірок військового обліку офіційно долучилися Держпраці та ДПС. Для проведення перевірок з військового обліку можуть створюватися комісії (обласного або районного (міського) рівнів). Фахівців Держпраці залучили до перевірок військового обліку тому, що вони компетентні виявляти неоформлених працівників – знають що для цього перевірити, які є

ознаки трудових відносин. Для цього, зокрема, потрібен доступ і до податкових звітів, які можуть розкрити інформацію про виплати за ЦПД та ФОПам. Таку інформацію якраз може надати ДПС. Фактично будь-яка така перевірка може перетворитися на комплексну кадрову ревізію.

З 01.10.2025 Держпраці отримала право проводити позапланові перевірки щодо мобінгу (припинення, психологічне чи економічне цькування на роботі) на робочому місці під час воєнного стану (набули чинності зміни до Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX). Тепер, органи Держпраці можуть прийти з позаплановою перевіркою на підставі заяви працівника або профспілки, за результатами перевірки скласти акт про встановлені порушення (або їх відсутність).

Інтегрованою автоматизованою системою державного нагляду сформовано проєкт Комплексного плану перевірок на 2026 рік, до якого включено понад 32 тисячі суб'єктів господарювання. Затвердження плану очікується до 14.11.2025. Відповідно до законодавства, планові заходи здійснюються на основі річних планів органів державного нагляду, а якщо один і той самий суб'єкт включений до планів кількох органів, це стає підставою для проведення комплексного планового заходу. Суб'єкт господарювання має право відмовитися від проведення комплексної перевірки. Для цього потрібно письмово звернутися до ДРС.

Презентація нового Митного кодексу України, розробленого на основі Митного кодексу ЄС, відбулась 03.10.2025. Фахівці Мінфіну, Держмитслужби, Проектного офісу реформ Мінфіну, EU4PFM та експертних команд, які працювали над розробкою законопроекту з 2024 року, представили всі 15 його розділів. Новий Митний кодекс України – фундаментальний документ для євроінтеграції України у митній сфері, один з ключових етапів на шляху України до членства в ЄС.

Із 12.10 жовтня 2025 року українці потрапляють під новий порядок перетину кордонів ЄС. Система Entry/Exit System (EES) автоматично фіксуватиме всі в'їзди та виїзди громадян третіх країн, у тому числі наших. Тепер замість штампів у паспорті – цифрова реєстрація: фото обличчя, відбитки чотирьох пальців від 12 років, паспортні дані, дата і місце перетину, а також відмови у в'їзді. Ця система охоплює всі короткострокові поїздки – до 90 днів протягом 180. Кожен пасажир має виходити з транспорту для біометрії, у поїздах – залежно від пункту пропуску. Відмова надати дані автоматично означає відмову у в'їзді. Для тих, хто їде у відрядження, це означає: ретельніше планувати поїздки, враховувати час на проходження біометрії, не ризикувати відмовою у в'їзді через неповні документи чи технічні проблеми, адже навіть коротка затримка на кордоні може вплинути на строки роботи та зустрічі за кордоном. Роботодавцям же варто заздалегідь прорахувати маршрути, терміни й підготувати співробітників.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерська платформа 7minar. URL: <https://7eminar.ua/>
2. Бухгалтерська платформа Головбух. URL: <https://buhplatforma.com.ua/>
3. Дебет-кредит. Український бухгалтерський портал. URL: <https://dtkt.ua/>

УДК 339.543:338.245

*Ташилик Антон,**студент групи ОМД-123, 224,
ВСП «Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну»*

МИТНА СЛУЖБА В УМОВАХ: ШВИДКІСТЬ РІШЕНЬ, ГНУЧІСТЬ ПРАВИЛ, НОВІ РЕАЛІЇ

Ключові слова: митна служба, митний контроль, митні платежі, воєнний стан, економічна безпека.

Митна служба в умовах війни продовжує функціонувати для безпечного та законного перетину товарів через кордон України, що є критично важливим для економіки. Її діяльність спрямована на митний контроль, збір митних платежів, протидію контрабанді, допомагаючи забезпечувати безперервний експорт та імпорт, попри виклики воєнного стану.

Незважаючи на тривалу повномасштабну війну, українська митниця продовжує демонструвати прогрес у: впровадженні європейських стандартів; цифровізації процесів; розвитку партнерства з бізнесом.

Цифровізація та автоматизація процесів – найнадійніший шлях для запобігання зловживань на митниці. Держмитслужба активно впроваджує технологічні рішення: розпочато створення ІТ-системи «Менеджер профілів ризиків», пункти пропуску забезпечуються сучасним технічним оснащенням, зокрема встановлено скануючі системи для огляду багажу та поштових відправлень.

У III кварталі 2025 року відбулося кілька ключових подій у реформуванні митної сфери. Уряд підтримав проєкт нового Митного кодексу України та направив його на оцінку Європейській Комісії. Документ завершує процес гармонізації українського та європейського законодавства та є максимально адаптованим для українського бізнесу. [2]

Для забезпечення економічної безпеки митна служба забезпечує виконання митних процедур на кордонах, контролюючи переміщення товарів і транспортних засобів. Ключовим завданням є підтримка експортно-імпортних операцій. Незважаючи на труднощі, митниця забезпечує логістичні процеси.

Підприємці відзначають покращення сервісу та прозорості процедур, зокрема, для компаній зі статусом авторизованого економічного оператора (АЕО). Станом на кінець кварталу 104 підприємства отримали 109 авторизацій, а також понад 1250 інших митних спрощень.

Три роки тому Україна приєдналася до Конвенції про спільний транзит – так званого «митного безвізу». Система NCTS нині працює у 36 країнах і забезпечує швидше та прозоріше переміщення товарів через кордони [1].

У III кварталі 2025 року кількість транзитних декларацій сягнула рекордного показника – понад 35,7 тис., що на 1,8 тис. більше, ніж у попередньому кварталі. Підписано контракт на розробку NCTS Фази 6, що відкриває новий етап у цифровій взаємодії з європейськими митницями.

Зберігається позитивна динаміка надходжень до державного бюджету попри всі складнощі воєнного стану та збільшення обсягу пільг до 26% при оформленні імпорту енергозберігаючих та інших життєво важливих товарів.

Стабільно відновлюється та розвивається товарообіг. Європейський Союз залишається головним торговельним партнером України – на нього припадає 50% товарообігу. [2]

Митна служба активно протидіє контрабанді та іншим порушенням митних правил, що є життєво важливим для захисту економічних інтересів країни. Разом із правоохоронними органами була ліквідована масштабна транскордонна мережа з виробництва фальсифікованих пестицидів, а також виявлена схема незаконного ввезення автомобілів під виглядом гуманітарної допомоги [1].

Діяльність митної служби має вирішальне значення для забезпечення стабільності економіки а захисту країни від контрабанди в умовах війни.

За підтримки наших надійних міжнародних партнерів українська митниця продовжує свою трансформацію, забезпечуючи стабільні надходження до бюджету, розвиток торгівлі та поступову інтеграцію до митного простору Європейського Союзу [1].

Список використаних джерел

1. Митний огляд за III квартал 2025 року: Українська митниця – розвиток попри війну. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/mitnii_ogliad_zh_iii_kvartal_2025_roku_ukrainska_mitnitsia_rozvitok_popri_viinu_prezentatsiia-5378
2. Українська митниця демонструє стабільність і розвиток навіть під час війни. URL: <https://7eminar.ua/news/13544-ukrayinska-mitnicya-demonstruje-stabilnist-i-rozvitok-navit-pid-cas-viini>

УДК 377.147:004.8

*Дуденко Юлія,
викладач,
ВСП «Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну»*

ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РАМКАХ ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

***Ключові слова:** штучний інтелект (ШІ), цифрові технології, чати ChatGPT, Claude, Gemini, інтерактивне навчання.*

У світі, що стрімко змінюється під впливом глобалізації, цифрових технологій та екологічних викликів, освіта відіграє ключову роль у розвитку людини та суспільства в цілому. Цей прогрес вимагає принципово нового підходу до освітнього процесу.

Штучний інтелект є однією з потужних цифрових технологій, які здатні змінити світ. Він вже має значний вплив на багато сфер життя, включаючи освіту.

Питанням використання штучного інтелекту в освіті займалися такі вчені, як Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. та інші. Більшість дослідників визначають штучний інтелект як здатність цифрових пристроїв виконувати ті завдання, що притаманні розумним істотам [1, с. 14-22]. З огляду на те, що ШІ довів свою здатність підвищувати ефективність і персоналізацію освітнього процесу, розробка і впровадження систем штучного інтелекту в освітню сферу є надзвичайно актуальним завданням.

Консультант з технологій Марр Б. заявляє, що ШІ не є загрозою для системи освіти, бо передбачає створення в майбутньому гібридної моделі навчання, яка буде спрямована на те, щоб отримати найкраще від наших систем із підтримкою штучного інтелекту для викладачів [2].

Професор Віргінського університету Лінч М. розглядає широкий спектр сфер застосування ШІ у системі освіти у статті під назвою «26 способів, як штучний інтелект змінює освіту на краще». Отже, ШІ не просто додає ефективності, а й змінює роль викладача та досвід студента [2].

Отже, викладачі можуть використовувати ШІ для автоматичної перевірки типових завдань, тестів та вікторин, зокрема із закритими та відкритими відповідями. Це дозволяє миттєво надати студентам зворотній зв'язок, а викладачеві – економити час. Інструменти штучного інтелекту допомагають швидко створювати лекційні плани, генерувати приклади практичних завдань, запитання та обговорення чи ідеї для візуалізації матеріалу, створювати аудіовізуальний матеріал для студентів.

Одним із найбільш поширених інструментів на основі ШІ для викладання спеціальних електротехнічних дисциплін є ChatGPT, Claude та Gemini. Вони відкривають багато можливостей для вивчення і викладання таких дисциплін як Конструкційні та електротехнічні матеріали, Основи стандартизації та метрології.

ChatGPT, Claude та Gemini я використовую у освітньому процесі для:

- прогнозування електричної провідності, теплового опору, механічної міцності нових композитів чи сплавів;
- співвідношення компонентів у діелектриках, напівпровідниках чи магнітних матеріалах для досягнення заданих експлуатаційних параметрів;
- аналізування зображень, для швидкого визначення дефектів, фазового складу;
- розробка віртуальних лабораторних робіт;
- генерування складних сценаріїв неполадок, які студенти мають вирішити у віртуальному середовищі, не ризикуючи пошкодити реальне обладнання.

Отже, штучний інтелект дає можливість адаптувати освітню платформу до потреб кожного студента, забезпечити інтерактивне навчання в режимі реального часу та надати віртуальних наставників. Штучний інтелект має потужний освітній потенціал: дає можливість «вести» студента у процесі засвоєння матеріалу, підготовки до різних форм контролю, виявляти проблеми у навчанні, дозволяє автоматизувати створення програм та адаптувати їх під рівень запитів кожного здобувача освіти, допомагає у створенні інтерактивних вправ.

Список використаних джерел

1. Використання штучного інтелекту в освіті. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems. 2021. 14-22 с. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-59-14-22>
2. Marr, B. (2019). How Is AI Used In Education – Real World Examples Of Today And A Peek Into The Future. URL: <https://bernardmarr.com/how-is-ai-used-in-education-real-world-examples-of-today-and-a-peek-into-the-future> (дата звернення 08.11.2025).
3. Lynch, M. (2019). 26 ways that artificial intelligence (ai) is transforming education for the better. URL: <https://www.theedadvocate.org/26-ways-that-artificial-intelligence-ai-is-transforming-education-for-the-better> (in English) (дата звернення 08.11.2025).

УДК 005:658.7

*Савчук Анжеліка Миколаївна,
викладач-методист,
ВСП «Чернігівський фаховий коледж
інженерії та дизайну
Київського національного університету
технологій та дизайну»*

ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ІНЖЕНЕРНО-ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ

Ключові слова: віртуальні лабораторії, інженерно-графічні компетентності, інтенсифікація процесу навчання.

Формування графічних компетентностей у здобувачів фахової передвищої освіти відбувається при вивченні дисциплін відповідного циклу, а саме – Нарисної геометрії, Інженерної графіки, Креслення та Комп'ютерної графіки. Ці компетенції базуються на знаннях, уміннях та навиках грамотного використання графічних стандартів, роботи з конструкторською документацією та шляхом використання сучасних засобів навчання – віртуальних лабораторій. Такий комплекс методів сприяє розвитку наочно-образного мислення, просторової уяви у майбутнього фахівця як технічного напрямку підготовки в нашому коледжі (G3 Електрична інженерія, G7 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка, G11 Машинобудування), так і творчих спеціальностей (B2 Дизайн).

Недостатня сформованість вмінь та навичок використовувати графічні зображення для опосередкованого пізнання дійсності, побудови процесу діяльності в образах та відтворення об'єктів діяльності у графічній формі негативно впливає на якість навчальної та майбутньої професійної діяльності фахівця, унеможливорює розв'язання творчих та техніко-технологічних завдань.

Елементи Нарисної геометрії в більшій чи меншій мірі вивчають всі здобувачі освіти ЧФКІД КНУТД, бо вона є теоретичною основою побудови технічних креслеників, що відображають графічні моделі конкретних предметів, інженерних виробів. Можна зазначити, що процес вивчення нарисної геометрії націлений на формування умінь графічного представлення тривимірних просторових об'єктів і їх відношень у двовимірній системі координат. За умови навчання в дистанційному форматі, засоби наочності, як от пояснення вправи, яке супроводжується кресленням на дошці – не доступні. Дуже складно довести певні навички до автоматизму, якщо здобувач освіти не вивчав в школі елементи креслення. І зараз ми маємо переваги віртуальних лабораторій Інженерної графіки та дизайну [3] які простою, доступною анімацією та вказівками до кожної дії, дають можливість такі навички не лише закласти, але і закріпити.

Проект Virtual Labs [2] має англomовний інтерфейс, але браузер Google дозволяє налаштувати автоматичний переклад сторінки українською мовою. Окрім того, деякі супроводжувальні тексти на рисунках залишається не перекладеними, тоді користувач мимоволі опановує і термінологію: іноземну мову за професійним спрямуванням [1, с. 184].

Станом на зараз ця лабораторія [3] містить десять експериментів (рис. 1).

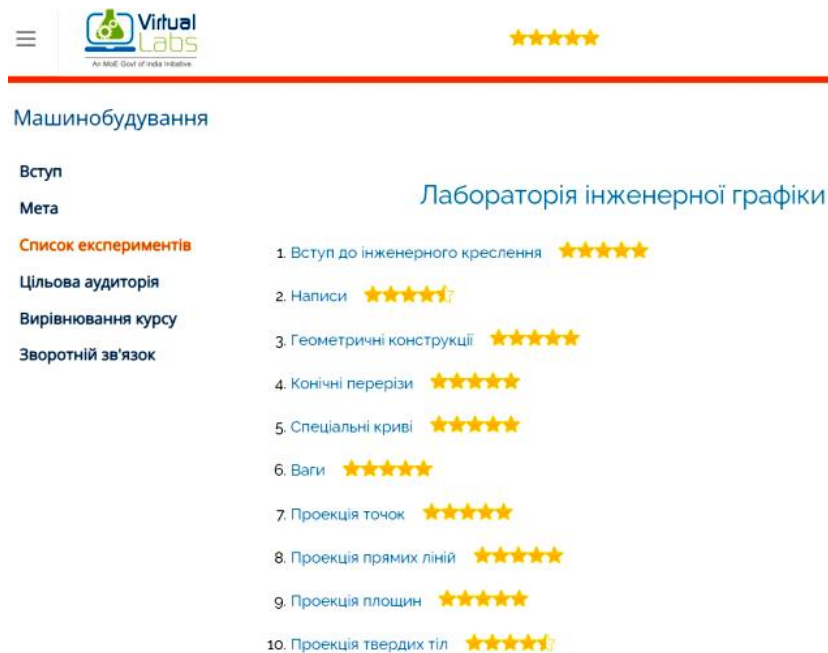

Рис. 1

Кожний експеримент включає ґрунтовні теоретичні відомості з теми, попередній тест, моделювання вправи з покроковою інформацією щодо креслярського приладдя, та анімація дій, які при цьому має виконати користувач платформи, тест закріплення.

На рис. 2 наведено деякі етапи експерименту Побудови шестикутника зі стороною заданого розміру.

Аналогічним чином побудовані анімована вправи на розуміння просторового положення конкретної прямої, площини по відношенню до площин проєкцій та побудова їх комплексних креслеників; креслення спеціальних кривих (циклоїди, епіциклоїди, гіпоциклоїди), проєкції геометричних тіл заданого розміру (куб, призма, конус). Такі теоретичні положення нарисної геометрії є базою для опанування креслення – як ручного так і машинного.

Процес формування інженерно-графічної складової професійної компетентності у здобувачів освіти, які навчаються у Чернігівському фаховому коледжі інженерії та дизайну КНУТД, характеризується чітким розумінням шляхів і механізмів його ефективного включення у вирішення завдань, що виникають у динамічній професійній діяльності й тривають протягом всього періоду професійної підготовки.

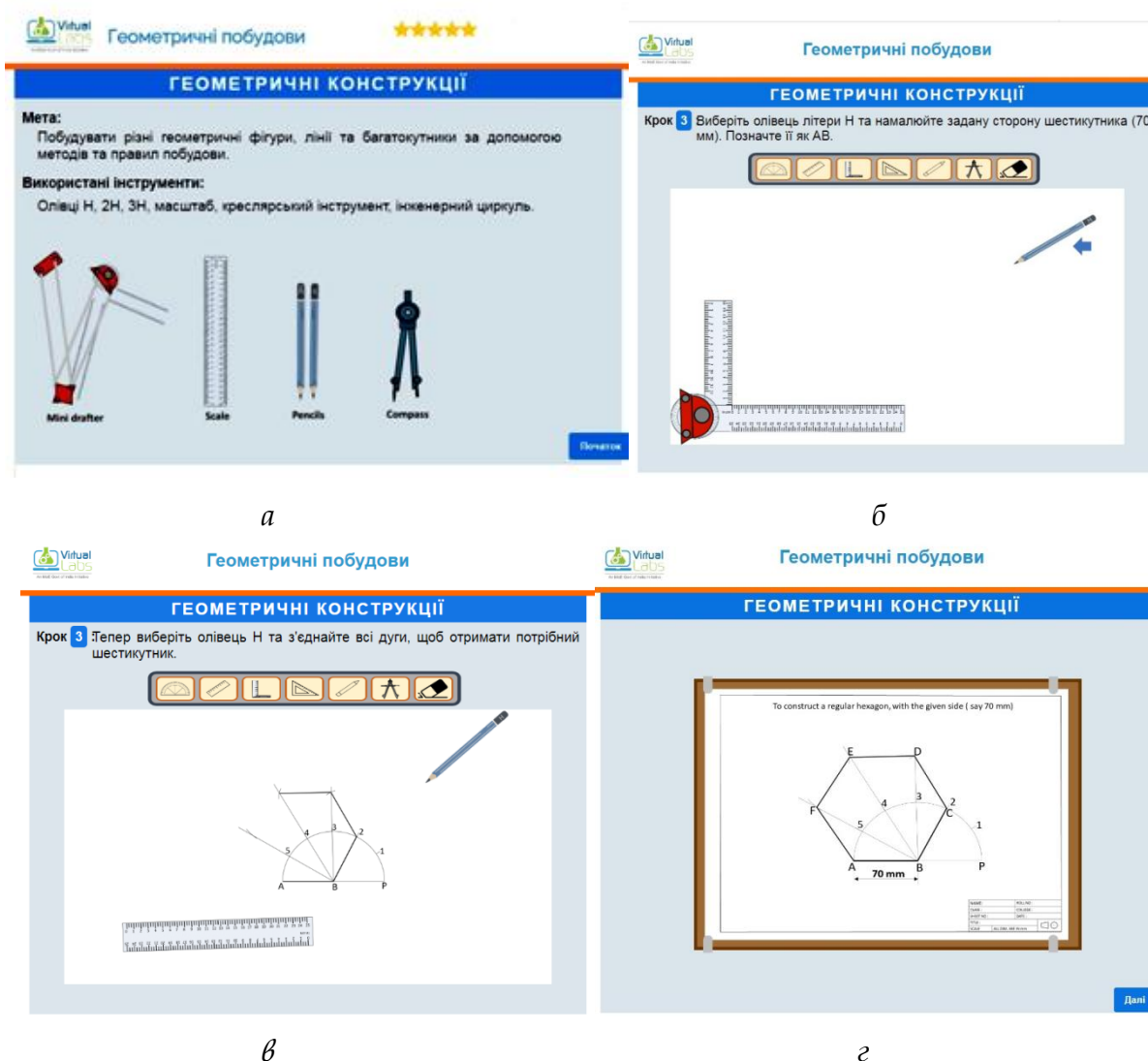

Рис. 2 – Етапи виконання вправи Геометричні фігури (конструкції)

а – мета та зміст роботи, креслярські приладдя; б, в – послідовні кроки виконання роботи; г – результат.

Список використаних джерел

1. Савчук А.М. Інформаційно-ресурсне забезпечення лабораторного практикуму на етапах формування спеціальних компетентностей у фахових молодших бакалаврів. *Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика*: матеріали VI Всеук. наук.-практ. конф./ за ред. Т.Д. Іщенко, Н.Г. Ничкало, М.П. Хоменко. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2025. С. 183-188.
2. Віртуальні лабораторії [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vlab.co.in/> (дата звернення 08.11.25)
3. Машинобудування. Лабораторія інженерної графіки. [Електронний ресурс] URL: <https://eg-dei.vlabs.ac.in/List%20of%20experiments.html> (дата звернення 08.11.25)

**Всеукраїнська науково-практична
конференція**

**РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ
ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

м. Чернігів, 12 листопада 2025 р.

Р 64 **Розвиток управлінських процесів для забезпечення економічного зростання України:** матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 12 листопада 2025 р.) / [редкол. : Янченко Т., Радченко В., Дубина М., Кальченко О., Ревко Л., Поцелуйко І., Лісова М., Піщолка І.] ; Коледж транспорту та комп'ютерних технологій ЧНТУ. Чернігів, 2025. 180 с.

УДК 33

Збірник тез друкується за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ». До збірника увійшли публікації тез виступів вчених, викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрантів, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування присвячених методам управління в Україні, їх особливостям становлення і перспективам розвитку.

**ВСП «Фаховий Коледж транспорту
та комп'ютерних технологій»
НУ «Чернігівська політехніка»**

Підписано до друку 05.12.2025 р. Формат 60 x 84 1/8.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум. друк. арк. 20,93. Обл.-вид. арк. 10,95.
Наклад 50 прим. Зам. № 0070.
Віддруковано ТОВ «Видавництво «Десна Поліграф»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції.
Серія ДК № 4079 від 1 червня 2011 року
14035, м. Чернігів, вул. Карпенка-Карого, 40. Тел. (0462) 972-664